

TR9
K
K

Koolipeol ettekant. toodete sündmustikud.

„Seal laulev kuningatar“.

J. Sibeliuse ballaad.

Sündmusk. Kõrgel kaljurünkal asub sünge loss, mis vaikse ja tummana paistab kaugele. Ohtuti ja öösiti, kui on uinunud lossi vlvurid, kostab laul lossi aknaist läbistades ööpimedust. Liikvel on kuuldus, et selles lossis olevat vangis kuningatar, kes enne seda juhtinud suurt riiki, kus tema valituse ajal on öitsenud eeskujulik kord ja heaolu.

Lossi juurde saabub sangar. Olles võlutud kuningatare igatsevast meloodiast, ta tõttab rahva juurde

ja kutsub kõiki üles päästma vangistatud kuningatare. Tema kutsest on kõik haaratud ja vaimustushoos ruttavad nad üheskoos vabastama aheldatut. Kuigi päästjaid ootab surm, siiski nad on julged, sest neid on juhtimas vapr. kangelane. Peagi murtakse lossi väravad. Vlvurid alluvad vallutajatele ning rahvas kuulutab hõiskehüüdega kuningatarele vabadust. Need laulud muistses ajast kostad veel praegugi.

„Tõde ja õigus“.

A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ järele dramatiseerinud K. Kalkun 9. ja 10. pilt Indreku lahkumine Vargamäelt. Lühike ülevaade näidendi lõpp-piltide sündmustikust.

9. pilt algab tüliga Andrese ja tema tütre Liisi vahel, kes isa keelust hoolimata soovib näituda Oru Pearu vanema poja Joosepiga. Andres püüab alul isalikkude manitsustega armastatud tütrest kõrvaldada abielumõtet Pearu pojaga. Kui aga Liisi isale ütleb, et ta isegi läbi lukuangu läheks Joosepile, vihastub Andres. Kaotades enesevalitsuse tormab ta tütre juurde viimase käest kinni haarates. Kõlab karjatus. Sisse tormab kokkunud ema Mari, kes Andresi takistab lõomast. Mari vaheleastumine viib Andrese tagasi enesevalitsemisele. Räusates väljub Andres toast.

10 pilt. Oru Pearu, Vargamäe Andrese naaberperemees, räuskab viimase õues valju häälega, võrtsides kõnelusele vahele jumalasõna. Vargamäe Andrese talutoas valitseb veidi ärev meeolu. Poeg Indrek, kes on veenvale otsusele jõudnud linna õppima minna, lahkub pisarais, kusjuures Hundipalu Tiit talle isalikkude õpetust jagab. Hundipalu Tiit ja Andres ha

rutlevad neid põhjusi, miks lapsed igatsevad lahkuda Vargamäelt ja Hundipalult.

Ilmub noor Andres, kes teatab, et ta Oru Pearu tammi on maha lõhkunud. Jutlemine siirdub üle Andrese lahkumisele, kes peab minema sõduriks. Vana Andres jutustab eelmiste aastate õnnetuist juhtumistest loomadega, muuseas mainides Andresele: „Sina oled mulle samuti nagu meie raiskunud loomad...“ Sest kust teab Andres, kas ta poeg tuleb veel isakoju tagasi või ei...

Korruga ilmub hoopleja, uhkustaja Oru Pearu. Juba esimeste lausete vahetamisel Andresega ilmneb äärmiselt terav vahekord tema ja Oru Pearu vahel. Tekib tüli. Pearu lahkub räusates: „Kohtukulli ees näeme“.

Peremees Andres, kes on hingepõhjani vihastunud Oru Pearu ülesastumise pärast, nähes et Pearu oma kõverustega ja ebaaususega elust läbi murrab, kuna tema peab hääbuma, küsib iseeneselt nõutult: „Kus on siis õigus?“

I L O L I

TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI JA KAUBANDUSKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI

III aastakäik

Märts 1932

Nr. 3

SISU: Arendagem endis ühistunnet — V. Tubin. / Tähipäevaks / Lemmik
— L. Rips / Tõde ja ilu — E. Entson. / Ühe ankeedi kokkuvõtteid — V.
Tubin. / Tuleviku suunitlusi — Hirve Varik. / Orb olin — L. Kostabi. / Tänapäev
ei armasta luulet — K. Mihkla / Hetki tuisust — Väljaotsa Antev / Kirjandust /
»Iloli« eelmine number — K. Lipping. / Malenurk. / Kroonika. / Kaas — E. Kauts.

Arendagem endis ühistunnet.

Kooli sageli võrreldakse ühise perega, kus taotellakse suurimaid ja õilsamaid sihte — noorte kasvamist ja kasvatamist nende tähtsate ülesannete edukaks sooritamiseks, milliseid seab aeg igale kodanikule tema isikliku ja kogu riigi ning rahva hääolu saavutamisel.

Mitte ainult vajalike teadmiste omandamine, kuigi see omab esmajärgulist tähtsust, ei vii meid neile sihtidele, vaid selle kõrval tuleb juba koolipõlves, eriti keskkoolis, endis kasvatada ja arendada neid omadusi, milliseid nõuab meilt kõigilt ühiskondlike hüvede taotlemine.

Neist omadusist mainin siinkohal eriti ühistunnet. Kuulumine ühisesse perekonda, oma kooli ühiskonda ja oma rahvusse kohustab kõigepealt noori endis kasvatama võimsat tahet ja tulist indu kaasa aidata oma kodu, oma kooli ja oma rahva huvide ja au kaitseks mitte ainult sõnas vaid ka teos.

Praegusaja kool annab küllalt

võimalusi ühistunde arendamiseks eriti noorte isetegevuse kaudu. Meiegi koolis töötab terve rida õpilas-linge, -kooperatiiv, -hoiulaenukassa, -ajakiri „Iloli“. Kool korraldab mitmeid ühissettevõtteid: aktusi, pidusid, ekskursioone. Kõigi nende sihiks on äratada ja kasvatada õpilasi ka ühistunnet ja harjutada õpilasi ise- ja ühistegevuses.

Tundkem, elagem kogu oma olemusega kaasa oma ühissetevõtteile; olgem teadlikud selles, et nende kordaminek ja edu on ühtlasi ka meie kõigi isiklik au ja uhkus! Loobugem ükskõiksusest ja loidusest, õppigem tundma suurimat rahuldust ja rõõmu ühisest tööst, selle osadusest ning kordaminekust!

Nii meie arendame endis ühistunnet. Nii meie kasvame oma kalli kodumaa tuleviku väärilisiks kandjaiks...

Selle sooviga tervitan ma meie ühist peret kooli XI aastapäeva puhul.

V. Tubin.

Tähispäevaks.

1921 — 1932.

Tartu Kommertsgümnaasium — meie kasvataja ja hoidja — on üksteistkümmend aastat vana. See on päätükk meie kõikide kasvamise ja arenemise loost. See on lehekülg eesti rahva elu- ja ajaloo- raamatust, alates iseseisvuse saabumisega ja lõppedes majanduslikult kehva nüüdis- ajaga.

Seisame üheteistkümnenda kilomeetri- posti kõrval. Mõõduvad ilusad mälestu- sed rühkimisrohkest tööajast ja päikese- küllaseist hetkist. Saabunud on kooli kõige tähtsam päev kogu õppeaastas. Oleme heitnud tööruu enesest, seisame pühapäeva rõivais.

Oleme rõõmsad!

Noored! aeg on õppimiseks.

Reformige oma elu! Teritage teaduse abil omi relvi, et teist kujuneksid tublid ja teovõimsad isikud!

Armsad kasvatajad ja kallid kaasvõit- lejad, süttige ja süitage ka teisi! Öil- sad kohustused kutsuvad kooli üheteist- kümnendal hällipäeval. Ärge viivitage! Pühendage kogu oma jõud ja energia haridustöö hääks. Ehitage templit kõigele ilusale ja hääle.

Selleks jätkugu teil kõigil aatelisust, hingesoojust ja noorustuld!

Olge tervitatud meie kooli lugupeetud õpetajad, armsad vilistlased ja kallid õpi- lased!

„Iloli“ toimetus.

Lemmik.

(Luuletis-võistlusel I auhinna saanud.)

Kevad! Vallatlev ja rõkkav, naerusuine,
helluv, lapsemeelne
kevad! — äsjaärgan'd mesihuulne naine,
sinikannikene kastemärg,
püsimatü päik'sekiirekene tulikeelne! . . .

Kevad! Kõnnin sinu jumalikus süles,
sünk ja muremeelne . . .
Päike mööda taevaseina ronib üles,
tuulekene paitab lehti puul.
Aga pea on mõtteist raske, valukeelne . . .

Lemmik! Kuhu jääd, kui kevad kutsub õue
laulu, ilukeelne?

Lemmik! Kuhu peidad rõõmurohke põue,
kui ju ööbik toomel laksutab?
Oled saatanlik ja kuri, oled isemeelne . . .

Lemmik! Miks sa suled oma naeruhuuled,
külm ja valimeelne?
Peidad igavesti hellad silmad suured,
väsinud, ent rõõmsad siiski veel?
Oleks nagu kustuks päike, tundub surmaeelne . . .

Suvi . . . Rohelusse uppuv, valgeõine,
vaikiv, kainemeelne
suvi! Hellitaja, joovastaja naine,
heinalõhnaline põllulill, —
pisut raske, pisut kerge, pisut põuaeelne . . .

Suvi! Varjuna kaon sinu siniuttu,
päev kui õhtueelne . . .
Rukkipõllul kuuln räägu nuttu,
aasal paitab jalgu kaste külml.
Aga pea on mõttest raske, süda valukeelne.

Lemmik! Asjatult sind otsin suveilust,
sina isemeelne . . .
Lemmik! Asjatult sind ootan õhtuvilust,
siis kui päike läänes alla vaob.
Ah, kuis on mu süda raske, ah kuis muremeelne!

Lemmik, igatsetu, hõljud heinalõhnas,
hea ja rõõmsameelne?
Lemmik, peidad ennast viljapeas kõhnas,
sõidad pilvel taeva ääre peal?
Aga mulle oled kuri, oled äik'se-eelne . . .

Sügis . . . Kollane ja särav päik'setules,
leinav, harrasmeelne
sügis . . . Nukrustaja — hall ja mures —,
surev metsalillekene õrn.
Valge, väike luigekene, lahkuv, kaebekeelne.

Sügis, otsin rahu sinu leinarüpest,
sünk ja raskemeelne, —
pääsu igavesest üles-alla hüppest
elu konarlikul mägiteel.
Veereb päike, saabub öögi, aeg on õhtueelne . . .

Lemmik, jumaldata, kantud sügistuulde . . .
Süda leinakeelne.
Lemmik! Luigetiivul lenda alla, suudle
jumaldaja mured unelmaiks!
Kustub eha, pole koitu, süda muremeelne.

Lemmik! Ihaldatu! Naudid nümfinaeru,
sügistuulehäälnel?
Lemmik! Julgel käel vast juhid tormiaeru,
rebid pilvi taevas räbalaiks?
Oled taevas, oled õhus, oled merepäälnel . . .

Lumi . . . Talv ja erguvvalge lumi kõikjal,
külml ja raskemeelne . . .
Lumi — igav kate — sügavalt ja võikalt
lamab külmast närtsin'd lilledel.
Kustub õnn ja kustub unelm, surm on leinakeelne . . .

Lemmik! Kus su kodu, kus su ema, isa, —
sina nukrameelne?
Lemmik! Kuulen sinu ratsu võidukisa
kuskil kaugel talve muinasmaal . . .
Siis kaob lootus, kustub unelm, süda valukeelne . . .

Leida Rips.

Tõde ja ilu.

Ich hasse das Leben, den ewigen Gegensatz und Todfeind der Schönheit.

(Thomas Mann »Tristan«).

Püüded kaunima ja ilusama poole ning tõetsimine on pea sama vanad kui inimkond. Tõde ja ilu on inimeste elus tähtsamaid tegureid. Ei isamaalised eesmärgid, ei majanduslikud kaalutlused, ei ligimesearmastus — ega ka miski muu, mis iial suutnud liigutada inimeste meeli, — suuda nii kõigutamatult õigustada inimese ükskõik millist

tes. Ilukirjanduses on ilu ja tõde vaheldumisi domineerival kohal. Üldiselt peegelduvad inimeste tõe- ja iluotsingud kirjanduses küllaltki selgesti. Realistid oma teostes asetavad esikohale tõe, romantikute teostes omab peatähtsust iluküsimus. Kelle lähtekohta celistada, selle üle vaielda oleks asjata, sest väiteid võib tuua samahästi esimese

Joh. Köhleri sünnimaja.

»Olionist«.

teguviisi kui püüed tõe või ilusa poole. Üksikul juhtumel erinevad vaid tõe või ilu poole püüded suhteliselt. Mõnede inimeste juures on esiplaanil ilu, teiste lõppsihiks on jällegi tõde, kuna kolmandad, kes õieti enamuse moodustavad, harilikult igapäevased, huvituseta isikud, arvavad, et nad kas tõde või ilu, või koguni neid mõlemaid korruga taotleavad. Peab aga tunnustama, et säärased inimesed ilust sageli võõriti aru saavad ja et nende tõde on viril kui oleks ta nähtud kõverpeeglis.

Teataval määral on tõde ja ilu vastandid. Kuid nad võivad esineda ka koos, moodustades suurepärase, meelikõitva, harmoonilise ühiku. Kahju vaid, et see juhtub harva.

Tõde peitub harilikult teadus-

kui ka teise kasuks. Tõenäoline on, et õigus on poetilistel-realistidel, kes saksa kirjanduses oma deviiiks valisid: „Tõde ja ilu“.

Inimeste ilu poole püüete kehas- tusena esinevad ideaalid ja unistused, kuna tõe moodustab reaalse elu. Kõik kättesaamatu ja kauge paistab meile ilusana. Sageli juhtub, et unistused, muutudes tõeks, kaotavad meie silmis oma ilu ja väärtuse, näivad meile isegi inetud olevat.

Inimesed tunnevad peaaegu tarvet ilu järele. Ka kõige maharõhutamais isikuis elab tung ilusa ja kauni poole. Karm tõde ei suuda hävitada isegi orja unistusi. Ilusaid unistusi ja aateid kannab iga inimene oma hinges, — nad oota-

vad vaid aega, et vägevasti õitsele puhkeda; tõstes inimese kõrgemale tihti ahastama panevast elutõest.

Tung ilusa poole on nii mõnelegi meie rahvalaulule meeldiva varjundi annud; orjaaegsed unistused on enestele rahvalauludes nii mõnegi kauni võrdkuju leidnud.

Võib koguni ütelda, et ilu on me hinge ainuke toit. Hing otsib ilu igal pool ja isegi viletsamates tingimustes ei sure nälga, sest pole vähimatki ilu, mida inimene mööduda laseks teda täiesti märkamata.

Reaalne elu, see kõigile tuntud tõde, takistab sageli meie ilu poole püüdeid. Nagu suvine kuumus kevadel üle kallaste tõusnud jõe tagasi tema sängi surub, nii reaalelu, see karmim tõdedest, toob inimest kõrgemateltki unistustippudelt alla, surub teda tagasi kohutavasse argipäewahallusesse.

Inimese elus on kaks momenti, mil tõde peab taganema ilu ees, need on: inimese surm ja ta armastus. Surm muudab õilsamaks iga inimese; ainus mõte surmale annab meie elule ilusama vormi. Armastades näeb igaüks maailma hoopis teises valguses, kui ta seni näinud.

Nagu Don Quijotile näis Dulcinea Tõhosost kaunima daamina maailmas, samuti paistab igale armastajale ta väljavalitu kõikidest ilusam olevat, kuid mis veel tähtsam, igale näib ilm paremana, ilusamana, ide-

aalide hulk suureneb, ja tundub, nagu aated muutuksid kättesaadavamaiks.

Mure igapäevase leiva pärast, kartus kaaskodanikkude halvaks-panevate arvustuste ees, hirm tuleviku pärast, ning teisedki asjaolud, mis kokkuvõetutena moodustavad me ilukehva reaalelu, on kui kammitsad inimeste ilujanu jalgadel. Egoism ja huvi majanduslikkude küsimuste vastu, inimese iseloomu põhiomadused, on ilu ürgvaenlased.

Me võime ka tähele panna, et inimeste ilunõuded järjest vähenevad. „Igal inimesel“, ütleb Maeterlinck, „on ilusaid ja suuri mõtteid, mis valgete lindudena ta südame kohal lendlevad; kuid neid ei panda tähele, need on võõramaalased, neid vaadeldakse imestusega ja eemaldatakse tüütunult käeviipega“. Ja see on kahjuks tõsi. Nüüdisaja praktiline inimene kaugeneb ikka enam ja enam püüdeist kauni poole.

Kuid elu ilukehvuse üle ei tohi keegi kaevata, eriti meie, noored. Sest võib-olla ilu ja suurus on varjatud kujul kõiges, mis meid ümbritseb. Ning võimalik, et vaja vaid mõnda ettenägemata juhust, et näha seda ilu. Elu on raske muuta teiseks. Palju tähtsam on püüda, näha elu teissugusena kui ta tööpoolest on. Sest silmapilgust, mil me näeme elu ilusana, usume ka kindlasti, et ta on tööpoolest muutunud ilusaks.

E. Entson.

L. Sutt.

Ühe ankeedi kokkuvõtteid.

Õpilaste koduse töö ulatuse selma selgitamise küsimus on olnud korduvalt kõne all Tartu Kommertsgiimnaasiumi ja Kaubanduskooli pedagoogika-nõukogus. Mõnelt poolt kuuldus arvamusi, et õpilased on tööga ülekoormatud, mispärast õpetajail tuleks olla tagasihoidlikum koduste ülesannete määramisel. Teiselt poolt väideti, et keskkooliõpilane peab harjuma ko-

eesmärgi ja ülesanded ja veenma õpilasi selles, et kogutud andmeid ei kasutata mingiks muuks otstarbeks.

Täpsama ülevaate saamiseks oleks loomulikult olnud vajalik koguda vastavaid andmeid pikema aja jooksul. Kuna see aga nii õpilasile kui ka klassijuhatajale võib muudatuda liiga koormavaks, siis otsustati esialgul piirduda vaid ankeedi ühe-

Meie koolimaja.

E. Kauts.

duse tööga, kuna ainult õppetundides omandatud teadmised jäävad puudulikeks ja pääliskaudseiks ning ununevad varsti, kui õpilane neid kodus iseseisvalt läbi ei tööta.

Õpilaste koduse töökoorigitamiseks otsustas kooli pedagoogika-nõukogu korraldada vastava ankeedi. Seejuures oldi teadlik selles, et tööoludele vastavaid andmeid võib saada ainult siis, kui korda läheb võita õpilaste usaldust, mis kohustaks neid algatatud aktisioonisse suhtuma ausalt ja tõsiselt. Seks pidid klassijuhatajad õpilasile selgeks tegema ankeedi

nädalase kestusega, määrates seks ajavahemiku 16.—23. jaanuarini 1932. a. Selle nädala jooksul pidi iga õpilane iga päev erilehekesele üles märkima, kuidas ta on veetnud aja sel päeval, arvates koolitundidest vabanemisest kuni magama minekuni. Eriti tuli aga ära tähendada, kuipalju aega nõudis iga õppeaine tundide ettevalmistamine. Selliselt täidetud lehekese andis iga õpilane iga päeva hommikul klassijuhatajale.

Ankeet oli nimeline, milline moodus pedagoogika-nõukogus leidis rohkem poolehoidu kui ni-

metu ankeet, kuigi viimasel kahtlemata on omad paremused. Ometi võib öelda, et nimeline ankeet ei ole üldiselt takistanud andmast tööle vastavaid andmeid, kuna klassijuhatajail nähtavasti läks korda õpilaste selgeks teha teadete kogumise tõelisi sihte ja võita õpilaste usaldust.

Ankeedi aeg 16. — 23. jaan. ei osutunud kahjuks eriti soodsaks, sest õpilaste seas oli parajasti levinud gripi-haigus, mille tõttu koolist puuduvate õpilaste arv oli tunduvalt suurem harilikust. Samuti puudusid mõnedel päevadel ka üksikud õpetajad. Päälegi oli selline ankeet koolis esmakordne, mille korraldamiseks puudusid kogemused. Kulude vältimise otstarbel loobuti trükitud ankeet-lehtedest, miliseil õpilased oleksid võinud anda vastuseid süstemaatiliselt korralda-

tud küsimusile ja mille järele vajalike kokkuvõtete ja järelduste tegemine kahtlemata oleks osutunud kergemaks, kokkuvõttes ise aga täpsamaiks. Samuti oli, nagu eespool mainitud, ankeedi aeg — üks nädal — küllalt lühike, mille keskel mõnes klassis võis esineda erakorralisi ülesandeid, mis nõudsid rohkem kodust tööd, kuna teistes klassides selle nädala töökoorem vahest harilikust keskmisest võis olla väiksem. Seepärast ankeedi andmed üksikuis klassis ja õppeaineis võib olla täpsalt ei vasta tõelisile keskmisile arvudele, kuid üldised keskmised annavad siiski kaunis tõetruu pildi õpilaste töökoormast õppetundide kodusel ettevalmistamisel.

Uhe õppetunni koduse ettevalmistamise keskmise aja suhtes asetuvad üksikud õppeained järgmisse järjekorda:

Üksikuis õppeaineis nõuab iga õppetunni kodune ettevalmistamine aega (minutis):

Õppeained	Kommertsgümnaasium										Kaubanduskool			Keskmiselt
	I		II		III		IV		V		I	II	III	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b				
1. Eesti keel	24	29	47	36	25	20	12	28	27	10	27	22	13	25
2. Algebra	34	30	28	32	37	30	30	38	}21	}23	24	24	—	}33
3. Geomeetria ja trigonomeetria	45	45	31	31	36	30	—	—			—	—	53	
4. Kaub. aritm.	—	—	—	—	48	30	48	24	—	—	—	49	36	39
5. Looduslugu	18	28	34	37	14	20	—	—	—	—	—	—	—	25
6. Füüsika	—	—	—	—	30	15	36	35	28	33	16	33	—	28
7. Keemia	—	—	51	39	29	30	—	—	—	—	—	—	—	37
8. Kaubateadus	—	—	—	—	20	30	24	24	—	—	—	27	16	24
9. Tervishoid	—	—	—	—	—	—	—	—	22	25	—	—	—	24
10. Maateadus ja kosmograafia	38	51	38	32	17	20	—	—	42	35	—	26	—	}32 }39
11. Ajalugu	45	45	50	44	45	30	66	55	54	42	38	40	—	
12. Kodaniku- ja kaub. seadustead.	—	—	—	—	—	—	—	—	19	29	—	—	—	24
13. Majandusteadus	—	—	—	—	—	—	30	38	—	—	—	—	—	34
14. Majandus geograafia	—	—	—	—	—	—	12	19	—	—	—	—	14	15
15. Kommertsia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	20	22
16. Mõtteteadus	—	—	—	—	—	—	—	—	19	18	—	—	—	19
17. Saksa keel	70	52	36	26	52	30	42	42	85	63	40	74	105	55
18. Inglise keel	—	—	45	40	58	60	54	77	106	68	33	65	78	62
19. Vene keel	—	—	—	—	47	30	24	55	41	—	29	40	36	38
20. Joonistamine	61	26	39	43	—	—	—	—	—	—	41	—	—	42
21. Raamatupidamine	—	—	—	—	—	—	36	54	43	35	—	43	44	43
22. Kaubandus-kirjavahetus	—	—	—	—	—	—	—	—	40	13	—	—	90	48
23. Stenograafia	—	—	—	—	61	80	—	—	—	45	—	28	31	49

1. Inglise keel	62 min.	II-a „	2 t. 57 m.
2. Saksa keel	55 „	II-b „	2 t. 24 m.
3. Stenograafia	49 „	III-a „	3 t. 10 m.
4. Kirjavahetus	48 „	III-b „	2 t. 48 m.
5. Ajalugu	46 „	IV-a „	2 t. 30 m.
6. Raamatupidam.	43 „	IV-b „	3 t. 25 m.
7. Joonistamine	42 „	V-a „	3 t. 7 m.
8. Kaub. aritmeet.	39 „	V-b „	2 t. 32 m.
9. Kosmograafia	39 „		
10. Vene keel	38 „		
11. Keemia	37 „		
12. Majandustead.	34 „		
13. Matemaatika	33 „		
14. Geograafia	32 „		
15. Füüsika	28 „		
16. Loodusteadus	25 „		
17. Eesti keel	25 „		
18. Kaubateadus	24 „		
19. Tervishoid	24 „		
20. Kodaniku tead.	24 „		
21. Kommertsia	22 „		
22. Mõtteteadus	19 „		
23. Majand. geogr.	15 „		

k a u b a n d u s k o o l i s :

I kl. — 2 t. 53 min., II kl. 4 t. 7 min., III kl. 4 t. 11 minut., keskmiselt igaks õppepäevaks — 3 t. 2 min.

Sellest selgub, et kõige rohkem tööga koormatud on kaubanduskooli õpilased, eriti aga II ja III, s. o. vanemais klassides. See on ka arusaadav, sest kaubanduskooli praegune tunnikava, milles esineb 3 sunduslikku võõrkeelt, terve rida eri- ja muid õppeaineid, on kahitlemata ülekoormatud, nõudes igal päeval 6 õppetundi.

Vaatamata mõningaile puudustele annab korraldatud ankeet ometi huvitava ja üldiselt tõesruu pildi õpilaste koduse töö koormast. See ei ole mitte liiga kerge, kuid keskmiselt siiski jõukohane, kuigi ta mõnes klassis nõuab tublit jõupingutust.

Oleks muidugi väga huvitav ka ülevaade õpilaste vaba aja kasutamisest väljaspool õppetundide ettevalmistamist, kuid kogutud andmed kahjuks ei võimalda teha sellest täpsamaid kokkuvõtteid.

V. Tubin.

Käsitöö-tundide ettevalmistamise aja kohta ei ole võimalik teha kokkuvõtteid, seepärast et oli võimalu kindlaks määrata, kuipalju aega kulutati sunduslikuks ja kuipalju vabatahtlikuks tööks.

Usuõpetuse alal suur enamus õpilasi koduseks tööks aega ei kuluta.

Keskmiselt igal õpilasel kulub aega õppetöö koduseks ettevalmistamiseks nädala jooksul:

k o m m e r t s g ü m n a a s i -
u m i s :

I-a kl. — 3 t. 47 m.

I-b „ 2 t. 52 m.

Unistus.

*Unenäod — mu elupeeglid,
unes olin isamaal;
minu armsad kohad olid
mets ja meri kodura'al.
Lehvi tuul, mu tuulekene,
mööda metsa mühavat,
tervita, mu armsakene
vetekogu sinavat!*

*Hüüa tasa kõrvu neile,
et vaid neid ma armastan;
too mu sõbrust teade jälle,
muidu—kuuled—kurvastan;
kodumaa, su lapsi iha
palavamalt tunnetan,
siiski enim kõ'gist, püha
merd, tujukad, armastan!*

Miralda Tõnisson.

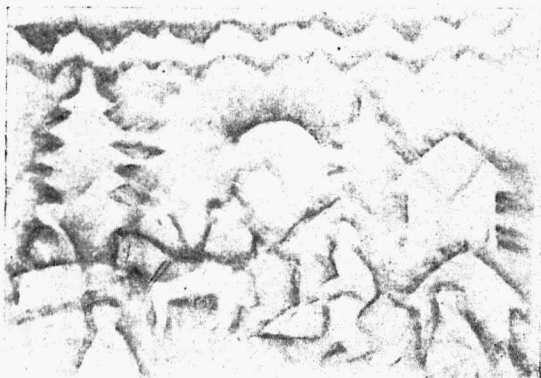
Tuleviku suunitlusi.

Taas kustuvad verevad tuled õhtutaevas ja vesihall hämarus süleleb tuba. Taas mõtiskleb neiu akna man.

Tänagi külastavad teda ta tavalised külalised — mõtted tulevikust. Pikas rongkäigus lähenevad nad kaugusest. Esimesed kihutavad valgeil hobuseil. Nende kehast kiirgab imeline helk ja nad hoia-

dagi, vaid ela ja lõbutse. Varsti tuleb surm ning sa hääbud igavikku“.

Ja korraga Mooni nagu näekski teda seisvat oma ees. Must pikk mungakuub katab ta lahja keha. Selle üle on visatud veripunane dooga. Ta silmad hiilgavad vosvorina ja nägu on karm ning alistuma sundiv.

L. Anton.

Vabadus.

vad kinni hobuste lehvivatest lakkadest. Naeratades viipavad ratsurid mõtisklejale ja kaovad uuesti pimedikku.

Moonil on kahju neist. Võimatu oli tal kihutajaid peatada, ent meeldi oleks ta läinud ühes nendega.

Tulevad uued melanhoolsed kujud mustis leinarõivais ja seisatuvad ta ees. Mooni kuulatab tahtmatult nende juttu:

„Mis sa asjata unistad ilusast ja õilsast tulevikust. Oled samasugune väikekodanik kui su lugematud eelkäijadki ja samuti möödub sinugi elu — vihates, kadestades ja omakasu püüdes. Nägid ju, kuid kihutasid mööda su suured unistused ja naersid pilkavalt su üle. Mis tähendavad sinu — üksiku tavalise inimese püüded. Kõrgemale sa ometi ei jõua kui teisedki sinu sarnased. Parem ära püüagi mi-

Oo, kuid vihkab tüdruk seda punadoogalist türanni! Just tema kiuste tahab ta elada teisiti, kui õpetavad surma mustis rõivais jüngrid.

Vaat' juba nad kaovadki areldi pimedusse ning lähenevad uued, lõbusamad. Ringmängu teevad need ja tantsivad ta ümber.

Siis neiu mõtleb, kuidas õieti peaks elama. Paljugi kasvatusteadlasi on selle üle kirjutanud. Ka too kõige õilsam, too kõige suurem — Kristus. Nende ideaalset elu tahab ta võtta endale eeskujuks ja väsimatult tuleb tal püüda täita nende ilusad põhimõtted.

„Iga inimene peaks säilitama järeltulevale ilmale midagi hääd endast“, mõtleb Mooni. „Kadestan teid, te leidurid, kunstnikud ja kirjanikud, kes te kihutate valgeil hobuseil läbi elu ja olete võitnud isegi

punadoogalise tüüranni — te olete surematud. Kui palju kergemaks olete teinud inimkonna elu, kui palju ilusat loonud!

Ent geeniusi on vähe. Meie teised peame leppima millegi tavalisemaga. Peaksime vähemalt püüdma täita käsku: „Armasta ligimest kui iseennast“!

Löpeb mõtete ringmäng ja nad haihtuvad nagu eelmisedki.

Nüüd Mooni teeb matka oma unistusmaile. Ta näeb väikest majakest igivanade leinakaskede all. Selle katus on samblast roheline ja seinapalgid vihmast hallid. Avara akna ees peenral õitseb punaseid tulpe. All järvel mängleb ehaläige, nagu oleks külvatud sinna roosi punaseid õielehti. Ja üle kogu maastikugi vibreeruvad roosakad õhulained.

Aga seest on hütt värvitud savipunaseks. Raamaturiuleil lama-

vad paksud halli paberisse köidetud raamatud. Laual seisab vaas kolme-nelja jaanikakraga. Sinakail düllkardinail mängleb roosakaid varjundeid.

Uha ilusamaks näib muutuvat hütt ja selle ümbrus.

„Kuis võiksin evida sellist kodu, millise elukutse peaksin selleks valida?“ arutleb tüdruk. Teda huvitab loodusteadus. Kas õppida seda põhjalikumalt? Ent lõpuks pole ju see teenistuse ja igapäevase leiva küsimus tema arvates nii tähtiski — ta ei taha elada mitte selleks, et süüa, vaid süüa selleks, et elada.

Väljas pimedal tänaval haugatab koer. Mooni ärkab mõtiskelust. Tuul paiskab jahedat õhku läbi avatud akna ja teisel pool jõge, puistikus, on süüdatud laternad. Veest helgib tuline kolonaad. Jõe-vainud vist ehitavad endale uut lossi.

Hirve Varik.

Orb olin.

Juhtus see siis tõesti alles eelmisel õhtul? Ons tõesti tõsi, et leidsin oma unistuste ilma?

Olin sõitnud vennale külla. Õhtul viis ta mu kontserdile. Tundsin ääretut lõbu kihinast-kahinast enda ümber. Meeleldi oleksin hüpanud toolilt, et seguneda nende võõraste inimestega üheks lõbusaks jõuguks. Kuid venna rahulik pilk taltsutas mind. Leidsin ta näost isa valjusid jooni, mis mu araks tegid, olgugi et ta kaks hääd sinist silma — tumedad neis peegelduvate sügavate mõtete tõttu — olid ikka lahked.

Siis äkki kustusid tuled, avanes roheline kalev ja lavale ilmus viiuldaja. Tilises klaver, algas mängu viiul kunstniku poognatõmmete all. Vaatlesin teda aineti ja mulle näis, et kõik temas laulis kaasa mängule.

— poolhallid juuksed, tumedad silmad, valujoonisse peidetud suu.

Helin helina järele ringles temast; iga hingetõmbega voolas seda minusse ja taas tagasi. Sulgesin silmad ja tundsin, et peitsin laugude taha sillerdusi; tasa sirutasin käed ja muusika värises läbi mu sõrmeotste.

Ärkas kannel mu südames, helises kaasas kuulduga. Tundsin kõike seda, mida olin igatsenud, otsinud ja ühendada püüdnud hajunud helidest. Pala pala järele ahmisin endasse ja tundsin: mida enam ma kuulan, seda enam minusse mahub.

Vaheaegadel hoidsin kahe käega kõrvu kinni, sest valusa dissonantsina löikas kiiduavaldiste torm.

Taas kustusid tuled ja viiul-

daja esines juba oma viimase numbriga.

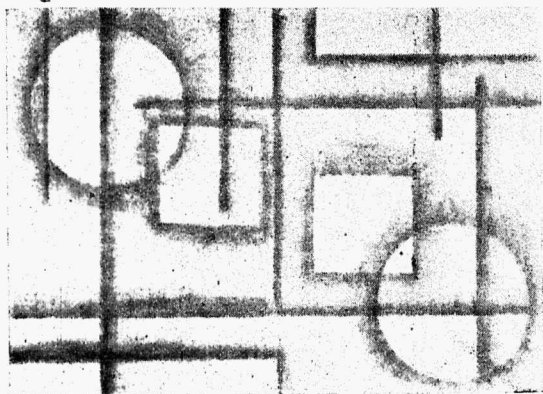
Paisuvaid, vallalepüüdvaid ilujögesid suubus mu kõrvu. Usna värisesin imelisest erutusest, neid nautides. Imeliselt tuttav see viis, sarnane millegi hämara mälestisega, mida olen kaua kannud eneses, lähemalt tabamata.

Kesk palavikulisi aimdusi virgus äkki mälestusest üks lause:

sesse polstrisse nõjatub naine valges, tema kõrval tütarlaps. Vastasolevast maani peeglist vaatab viimase edev silm oma pruunilokilist peakest, tabab samas ema särava pilgu ja naeratab.

Klaverile nõjatub isa — pikk, kaunis, tumedasilmne. Ja siin — jälle need sõnad: „Mängi meie õnne hümn!“

Isa võtab viiuli—ja heljuvad he-

B. Hints.

Moodne vaip.

„Mängi jälle meie õnnelaulu!“

Olin minestuse lähedal ... Tõesti, nii tõesti, neid sõnu olin kuulnud kord oma kõrvaga. See polnud luule ega tume aimdus: see oli tõesti hääl teiselt poolt mu elu cesriiet.

Pingutuses ja ahastuses, kaotada jälle seda, mis ju nii lähedal näis olevat, nägin äkitselt ilmutise.

Kadus saal, kuulajad, vend; toda lihtsat maja sääl kaugel mererkaldal pole olnud iialgi...

Nägin õhtupäikese-kiirtes ujuvat avarat tuba. Leentooli puna-

lid, tormitsevad, hõiskavad. See on ood elule, ilule, õnnele.

Hingetuna kuulasime — mina sääl ja sametkleidis tütarlaps nägemuses.

Võimsate liigutustega ärkas kauauinunud minevik. Isa, oma tõelist isa nägin sääl!

Nüüd olin siis kodus, isa juures, kes aastate viisi on leinanud varakadunud õnne, lainetes hukkunud perekonda.

Aga seda kallist mälestuskuju, valget naist leentoolis, ei näe me kumbki küll iialgi enam ...

L. Kostabi.

Tänapäev ei armasta luulet.

Ega leelost leiba saa,
Ega laulu lauda kata.
»Vana Kannel«.

Tänapäeval on kirjandusharrastajad võõrdunud luulest. Luuletiskogusid ostetakse ja loetakse äärmiselt vähe. Lüürika ei suuda rahul-

dust pakkuda nüüdisaja praktilisele ja materjalistlikule lugejale. Praegune publik vajab eeskätt pikki elulähedasi romaane ja jutustisi. Seepärast on pidanud elukutselised luuletajad loobuma luuletiste loomisest ja siirduma proosa alale.

Ka koolinoored on viimasel ajal meelsamini kirjutanud asjalikke ülevaateid ja harutlusi kui ilukirjanduslikke töid. Näiteks on „Ihli“ kaastöö hulgas seni leidunud vähe novelle, luuletisi, miniatüüre jm. Teisi kirjutisi on alati olnud külluses.

Arvestades nimetatud asjaolusid, ei läinud Humanitaarringi kirjandusseksioon kuigi suurte lootustega luuletisvõistlusele. Võis juba ette aimata, et luuletisi luuakse vähe.

Züriile loovutati 7 luuletist, millest 6 oli lüürilist laadi ja 1 jutustav ballaad.

Omnestunumaiks osutusid luuletised: „Lemmik“, „Hetk tuisus“, „Põhjala laulvad ööd“, „Tule“ ja „Kevad“. Kolme esimese luuletise eest määrati auhinnad, 2 viimast otsustati avaldada „Ihli“ ühes auhinnatud töödega. I auhinna sai luuletise „Lemmik“ autor **L e i d a R i p s** (V-a), II auhinna soneti „Hetk tuisus“ looja **A n t e v V ä l j a o t s** (V-b) ja III auhinna „Põhjala laulvate ööde“ autor **V i r v e M i k k e l s a a r** (III-b). Paremate auhindamata jäänud luuletiste „Tule“ ja „Kevad“ autoreiks osutusid **Leida Rips** (V-a) ja **Meinhard Park** (II-b).

Autorite teatavaks saamisel selgus, et tütarlaste loodud luuletised on vormilt viimistletud ja ilusakõlalised, kuid sisult jäävad nad ähmaseiks. Sellevastu poeeglaste omad on vaimustavad ja konkreetse si-

O. Luts.

Olionist.

suga, ent kujundilt ebatasased ja puudulikud.

Need algelised luuletiskatsed ärgu jäägu katsetajail viimaseiks, sest katsetamisest pole pääsenud isegi suuremad luulemeistrid oma noorpõlves. Mõnikord on esialgsete ebaõnnestunud teoste loojad hiljem noppinud ülistusõisi luule-

põllul. Seepärast rohkem indu ja edu luuletiste sepitsemiseks!

Kirjandussekttsioon tervitab kõiki luuletisvõistlusest osavõtjaid, südamlilikult õnnitledes meie kooli käesoleva õppeaasta luuletiskuninganna Leida Ripsi.

K. Mihkla.

Kirjandusest.

Teekond Põhja-Aafrika: Maroko
(F. Tuglas).

Reisikirjeldis ajab meil alles esimesi arenemisvagusid. Igatüks püüab anda sageli seda, mis on juhuslik, otstarbetu reisikirjeldis. Käesolevas Tuglase reisiraamatus ei esine aga midagi üleaurust. Pingutatud huviga loed selle raamatu ühe joonega algusest lõpuni läbi, mida kahjuks ei või kinnitada esimese ja teise ande puhul. F. Tuglas annab meile kujuka ning igakülgse pildi Maroko elust ja olust. Vaimus liigune liivakörves, Maroko tänavail ja tema värviküllastes urgastes. Tuglase meisterlik sulg on sidunud üksikute kohtade kirjeldisi paljuütleivate võrdlustega. Huvitav on näiteks kirjeldis luksuslokaali kohta (Läbi põrandavaipade ja seinamosaiikide imbuks kui sajandite pehkmust, nagu mädaneks maakera ise). Üldse tuleb mainida seda, et kirjaniku tugev kujundamiskaldumus on nii mõnegi mulje selgeks joonistanud, sobivaks painutanud, stiliseerinud.

Selles väljaandes kerkivad esile ka mõningad puudused. Tuglase isik reisijana on kuidagi kinnine. Ta ei otsi üles inimesi, ei kipu

juttu ajama pärismaalastega. Tundub nagu liiguks kirjanik mööda maad vaikides.

Lõplikult hinnates seda Tuglase reisikirjeldist tuleks mainida niipalju, et see teos on väärtuslik ja kõlbab igale kirjandussõbrale lugemiseks. Iseäranis esile võib tõsta käesolevast andest kolm peatükki Marrakesist, millistes autor oma muljeid on kujutanud selgete ja kindlate joontega.

Karl Lipping.

F. Gladkov'i „Tsement“.

Vene uuemast kirjandusest äratub see teos suurt tähelepanu. See ei ole kirjutatud praeguse nõukogudekorra ülistamiseks, vaid see on terav arvustus enamlisele bürookraatiale. See teos huvitab kõige enam oma positiivse küljega. Siin on kujutatud argipäevase elu saagarikkust, kollektiivset tööd. Töölised unustavad äsjase terrorigi, et murda tööd oma tööühiskonna loomiseks.

Raamat on väga hea nii stiiliselt kui ka keeleliselt. Et tutvuda Vene elu-oluga, selleks on nimetatud raamat igale õpilasele soovitatav.

Roland Ranniste.

Hetki tuisus.

(Luuletisvõistlusel II auhinna saanud.)

Ilm kiigub ähmane all tuisu morni,
On mattunud lumetormesse kõik':
Ning hääletult sureb üksik rändaja võik —
Kõik, kõik, see viirastub läbi tormi. . .

Too kuu, suur ja uduverev valgusepall,
Vajub metsade taha, kauge horisondi,
Kui heidet laugele taha lahingfrondi. . .
Ja süngeid varje veel heidab mets hall.

Üksi valevi päi sa seisad. Tajudes aga
Sääl kaugete mändide vangistet müha —
Pilk särahtub, unistav laugude taga.

Lund puistavad videvikku pilverüped!
Kuhjuvad hangisse kaugete mägede taga:
Surut matvasse möllu helvete hüpped.

Väljaotsa Antev.

„ILOLI“ eelmine number.

(Arvustus)

Eelmine „Iloli“ number ületab oma huvitava sisuga ja ilusa välimusega kõik lootused. Uus elutunnetus, mälestused, kehakultuur, rännakud — kõik kajastuvad selle „Iloli“ lehekülgedelt. On selge, et noori ei rahulda ainult kirjanduse lugemine ja levitamine. Soovitakse teotseda ka kirjandusloojana. Noorte meeleolupeenart ei ümbritse traditsiooni traataed. Noores eas olakse tundeliselt erksam, ideelisem. Loomulik, et need ülekeevad mõtted paberile püüavad. Noorte ajakirja esimeseks ülesandeks osutubki, õpetada noori raksuva silbiga, sõnarelvaga tulistama.

Juba käesoleva „Iloli“ numbri välimuslik külg oma meeldivusega väärib tähelepanu. Meisterlikult valmistatud kaas haarab vaatlejat silmatorkava jõulisuse ja lihtsusega, siin esineb maaliline valguse varju

käsitelu, milline linoollõikes on kahtlemata kaunis raske ülesanne. Ajakiri on trükitud hääle paberile ja kaunistatud hulga vaatamisväärsete piltidega. Minu maitset ja ilutunnet rahuldab käesolev ajakirja välimuslik külg täielikult. Näib, et „Iloli“ toimetuse on hakanud tunduvalt suuremat rõhku panema oma väljaannete esteetilisele küljele.

Mitmekesine ajakirja sisu pakub kindlasti lugejaskonnale kestvat naudingut. Eriti huvitavad on need kirjutised, millistest kajastuvad noorusmälestused. Põksuva südamega loed H. Variku „Hane-karjust“. Selgelt värvitakse lugeja silmi ette õrnatundlik poisike oma rotiasulaga. J. Variku väljendusviis annab kirjutisele omapärase koloriidi. Kirjutise ülesehitus täidab kõik hää kompositsiooni nõu-

ded; sirgub otsejoonelt kõrvale kaldumata hoides peahuvi ikka peategelasel. Oige meeolurikkalt annab noorusmälestusi edasi ka Pikamäe S. kirjutises „Kui ma olin väiksekene“. Eriliselt nikerdatud, iseloomulik stiil teeb selle kirjutise nauditavaks. Ei saa märkimata jätta, et need on ainukesed jutustise-taolised kirjutised ses numbris. Nüüdisajal eelistatakse aga unistavaid, sähvataavaid novelle. Teaduslike ja õhutavate artiklite vähetoitv kört ajab lugejate kirjanduslikud maitseid laiaks ja lahjaks. Ohutavaist kirjutisist nimetaksin kõigepeält K. Mihkla „Mälestusi Vabariigi loomispäevilt“. Nimetatud kirjutises leidub kohti, mis haaravad meid oma sisemise jõu ja värvinuga. Edasi tuleks kõne alla Heljo K. „Minu kohustused kodu vastu“. Näib, et autor on ainult sõnu ritta seadnud ja nii esmapilgul pääliskaudset lugejat uskuma pannud, nagu oleks siin tõesti tegemist kõr-

geväärtuslike kohustistega k o d u m a a vastu. Nime-tame veel M. Pargi „Noorsooliikumise eesmärgid ja ülesanded“, kus käsitletakse noorsooliikumise põhimõtteid ja toonitatakse selle tähtsust. Huvitavad on ka kirjutised uusaasta, jõulukommete kohta vanemast ajast. Samuti saame meie selge pildi vorstipaine vedamisest, milline traditsioon Lõuna-Eestis võrdlemisi laialt levinud. Parimaks populaar-teaduslikku ainet käsitlevaks artiklikuks pean ma Leida Kriegeri „Naharavi“.

Need oleksid arvustuslikud märkmed „Iloli“ eelmise numbri kohta. Näeksin meeleldi, et väärt õpilased tulevikus võtaksid aevaks meie ajakirja osta — et väljaantav ajakiri ei kujuneks ainult väljaandjate ajakirjaks, vaid et see kujuneks terve õpilaskonna armsaks söbraks, sest lugejast on meil suurem pöud kui väljaandjast ja kirjutajaist.

Karl Lipping.

Kroonika.

Mõningaid iseloomulikke jooni äsja asutatud Õpilaskonna laenu-hoiukassa tegevusest

Käesoleval semestril on asunud Õpilaskonna teenistusse veel üks uus ja erilaadne organ. Seni oli tungiv vajadus õpilaste keskel rahaasutise järele, kuhu oleks võidud vabu summaks hoiule tuua ja tarbekorral ka laenu saada. Nüüd on niikaugele saadud, et eeltööd on lõpule viidud ja õpilaste laenu-hoiukassa on astunud tegevusse. Järelikult on lahenedud rahaasutise küsimus õpilaskonnas.

Alul kavatseti Õpilaskonna laenu-hoiukassat viia ühistegelisele alusele, kuid hiljem muudeti otsus. Arvati, et ei tule tarvilisel määral liikmeid kokku ja kassa ei oleks küllalt elujõuline, seetõttu otsustas Õpilaskonna juhatus anda põhikapitali tema kasutada olevaist summadest ja nii võis Õpilaskonna laenu-hoiukassa tegevusse asuda töötades Õpilaskonna põhikapitali alusel.

Laenu-hoiukassa seab endale eesmärgiks ja ülesandeks: 1) koondada klasside kassad ja

õpilaste vabad summad ühte keskkotta, kust vajaduse korral õpilaste ettevõtet ja üksikud õpilased võivad saada laenu, 2) õhutada ja süvendada õpilastes kokkuhoiu mõtet ning soodustada selle teostamist. Õpilaskonna laenu-hoiukassa omab täielikku panga-raamatupidamist ja asjaajamist, seetõttu on võimaldatud õpilastele tutvuda rahaasutiste praktikaga.

Laenu-hoiukassa toimetab harilikke panga operatsioone, s. o. võtab vastu hoiussummasid ja annab ka laene välja. Hoiussummadelt maksab kassa 2% Laenuks võetavalt summadelt võetakse 3% kassuures võetakse protsente ette, alates laenuks võtmise päevast. Summade hoiule toomise kord on järgmine. Igale õpilasele, kes laenu-hoiukassasse esimese summaga vähemalt 50 senti toonud, avatakse kassaraamatutes nimeline arve ja antakse tasuta hoiraamat. Järgmised summad võivad olla väiksemad, võib ka sentide viisi summasid kassasse paigutada.

Laenu saamise korral tuleb täita sellekohane sooviavalduse leht, milline maksab 1 sent ja on kassas saadaval.

Õpilased võivad saada laenu kassast kuni 3 kr. suuruses kahe kaasõpilase vastutusel ja

kuni 5 kr. suuruses klassijuhataja vastutusel. Kui õpilasel on kogunud juba suurem summa jooksvale arvele, siis võib ta nõuda kassast tšেকে, millega rahuldada raha tarvet jooksvateks asjaajamisteks.

Sellest kõigest järgneb, et Õpilaskonna laenu-hoiukassa on nagu harilik pankki, ainult selle vahega, et tal pole võimalik pankrotti minna, sest pedakoogikanõukogu valvab kindla käega oma esindaja kaudu kassa tegevust ning Õpilaskond tagab oma kapitaliga võimalikud kahjud. Seepärast võivad õpilased julgesti vabu summasid hoida kassas kui kõige kindlamas teraskapis, saades veel seejuures kõrgeprotsendilist tasu.

Kassa juhatus on neljaliikmeline: August Karin — kassa tegelik juht-asjaajaja, Anni Terri — raamatupidaja, Aino Korp — laekur ja kassa hooldaja õpet. hra Ed. Moss.

Kaasõppurid! Tooge kõik oma väikesed kapitalid hoiule — kasu kandma! Teie kapital teenib ise, teil pole vaja sõrmegi Iiigutada! Klassid saatke kõik oma summad Õpilaskonna laenu-hoiukassasse! Teie rõõm on kevadel kahtlemata suurem. Koguge juba varakult väikesi kapitale kevadisteks ekskursioonideks jne. ja tooge laenu-hoiukassasse. Kassa kindlustab Teile kõrgeprotsendilise kasu. Kassatgelane.

Meie kooperatiiv.

Õpilaskooperatiiv on tähtsamaid ja silmapaistvamaid asutisi meie õpilasperes.

Kuiigi meie kooperatiiv on veel lühikese minevikuga, siiski võib ta tagasi vaadata oma senisele mitmekesisele arenemiskäigule.

Kooperatiiv, mis seni töötas mõeldud aastani täiesti iseseisvalt, ühines Õpilaskonna asutamisel Õpilaskonnaga. Sellel ühinemisel jäi kooperatiivile oma põhikiri. See ühinemine seisab vaid selles, et kooperatiiv kuulub nüüd Õpilaskonna kontrolli alla ja tarviduse korral saab Õpilaskond raha kooperatiivi kassast. Seni on olnud kooperatiiv tegevusaeg küllaltki aktiivne, mida tõendab mõeldud õppeaasta bilanss, võrreldes eelmisega.

Õpilaskooperatiivi juhib 7-meliikmeline juhatus. Praegune juhatus asus tegevusse õppeaasta alul. Juhatusse kuuluvad: A. Väljaots — juhataja, A. Terri — abi, T. Frei — sekretär, L. Rips — kassapidaja, E. Entson — raamatupidaja, E. Hinnõ — ärijuht, P. Viira — abi.

Kooperatiivi tegevust valvab nõukogu, mis koosneb kolmest ped.-nõukogu poolt valitud õpetajast. Sinna kuuluvad hrad A. Kaljot, J. Maramaa ja E. Moss.

Sammugu ta ikka meie kommersantide seas esikohal ja järjest suuremaid ülesandeid! Õpilased, ka teie püüdke toetada oma kooperatiivi! Siin tutvute võib olla esmakordselt selle huvitava ja omapärase äriilmaga.

Bilanss 10. jaanuaril, 1930.

Aktiva		Passiva	
1. Kassa	Kr. 12.90	1. Kreeditorid	Kr. 25.57
2. Kaubad	„ 92.88	2. Osakapital	„ 34.50
3. Jooksev arve Krediit-Pangas	„ 122.22	3. Tagavarakapital	„ 184.60
4. Deebitorid	„ 3.53		
5. Vallasvara	„ 13.14		
	<u>Kr. 244.67</u>		<u>Kr. 244.67</u>

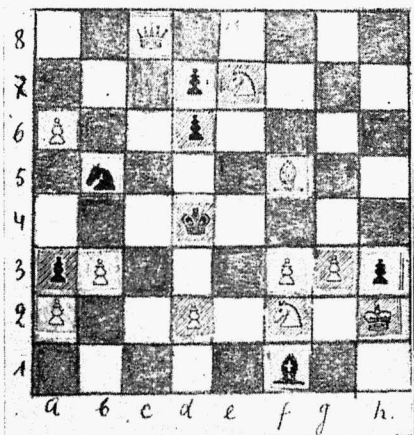
Bilanss 10. mail, 1931.

Aktiva		Passiva	
1. Kassa	Kr. 27.02	1. Kreeditorid	Kr. 51.45
2. Kaubad	„ 118.28	2. Osakapital	„ 32.—
3. Deebitorid	„ 4.—	3. Tagavara kapital	„ 376.23
4. Jooksev arve Krediit-Pangas	„ 298.55		
5. Vallasvara	„ 11.83		
	<u>Kr. 459.68</u>		<u>Kr. 459.68</u>

Ka tänavu-aastase õppeaasta algus on olnud hoogne. Nii on müüdnud kaupi Kr. 217.32 väärtuses ja jooksva arve saldo näitab 30 sept. Kr. 298.55, mis ka küllaltki suur ja kord-kordalt suureneb.

Kooperatiiv annab teile elluastumiseks esimesi algmeid.

A. Väljaots,
kooperatiivi juhataja.

Ülesande nr. 1. lahendus.

Valged :	Mustad :
1. R g1—f3	1. W h1—f3
2. L b8—b6	2. Kui nüüd E d3—d4, siis valge annab R f3—e5+ ja matt. Kui aga W fl :f3, matt.
3. siis L b8—c5+	

Ülesanne nr. 2.

- Valged : K h2; L c8; R f2 ja e7; O f5; E a2, a6, b3, d2, f3, g3 (11).
 Mustad : K d4; R b5; O f1; E a3, d6, d7, h3 (7).

Matt kolme käiguga.

Lahendus ilmub järgmises numbris.

Olgu veel huvitusega tähendatud, et säärane seis tekkis eelmisel aastal meistriturniiril F. Musta ja E. Neederi vahel.

Õpilaskonna tegevusest.

Käesoleval õppeaastal valiti vastava huviga õpilaste poolt igale ringile eraldi ringi juhatus, kes koostas ringi üldise töökava ja selle ringi üldkoosolekule esitas, kus täiendati töökava veelgi kõige vajalikuga. Sel õppeaastal teotsevad koolis järgmised seitse ringi: spordi-, muusika-, humanitaar-, karskus-, male-, kunsti-reklaami- ja stenograafiaring.

Spordiringi tegevusest.

Ringil on liikmeid 188. Sügisel ring muutseks endale harjutustunnid võimlasse, nii poegkui ka tütarlastele, millest on õpilased alati rohkesti osa võtnud. Moodustati mees- kui ka naiskond, kes esindasid kooli keskkoolivahelistel käsipalli-võistlustel. Siis osteti veel kroonalaud, milline leiab rohket kasutamist ringi liikmete poolt. Nüüd uuel algaval poolaastal jaanuarikuu keskepaigas algas ring tööd sisekergejõustikuvõistluse korraldamisega, millest osavõtt on eriti elav meesõpilaste poolt.

Humanitaarringi tegevusest.

Ringil on liikmeid 54. Ring on jagatud töö edukuse mõttes kolme sektsiooni. Suurema ettevõtteks on ring korraldanud hõimuõhtu oma kooli õpilastele, kus esineti mitmesuguste hõimlusega ühenduses olevate paladega, millest õpilased rohkesti osa võtsid.

Usulisestiline sektsioon on korraldanud ühe referaatkoosoleku hulga õpilaste osavõtul. Refereeris nimetatud sektsiooni juhataja ksv. M. Park teemal «Elureform». Jaanuarikuu korraldas kirjandussektsioon referaat-koosoleku, kus kõneles õp. hr. K. Mihkla kõnekunstist. Sel koosolekul otsustati korraldada kõnevõistlus.

Erilist tähelepanu väärisk ringi korraldatud J. Hurda mälestusõhtu. Sama sektsiooni poolt pandi toime ka luuletiste-võistlus.

Vaatamata üksikutele puudustele võib rahuloluga tagasi vaadata nimetatud ringide tegevusele. Mitmed ringid on teotsenud üsna intensiivselt, kuid on ka üksikuid ringe, mille tegevus on olnud loid või pole seda üldse olnudki. Jääb veel soovida, et ringid oma senist tegevust võimalikult jätkaksid eeloleval poolaastal.

Selleks palju jõudu ja töötahet! (Järgneb).
Edg. Kalamees,
 Õpilask. vanem.

Teadaanne.

Pühap., 13. märtsil, kell 6 õhtul korraldab kirjandus-sekts. kooli ruumes kõnevõistluse teemal: »Kas kodumaa või maailm?« Võistlus on auhinnaline, ning töötab küllalt huvitavaks kujuneda. Loodame kõikide kaasvõitlejate ja vilistlaste osavõttu sellest õhtust.

Sektsiooni juhatus.

Kirjavastused.

Väljaotsa Antey. Ilmub tulevikus.
M. Tõnison. Üks ilmub, teised jäävad tagavaraks.

E. Ins. Ei ilmu. Sisu päris hea, kuid kirjutise stiil jätab palju soovida. Ei maksa kurvastada, katsetage edasi.

Hirve Varik. Täname. Ilmub tulevikus.
K. Kõjovaarik. Sisult nauditav, kuid keel on raskepärastelt liikuv. Ilmub tulevikus.

Vastutav ja peatoimetaja : **K. Mihkla.** Majandusjuht : **E. Moss.** Kunstiline nõuandja : **E. Ahas.** Kirjanduslik nõuandja : **H. Jänes.** Tegev toimetaja : **K. Lipping.** Toimetuse sekretär : **A. Koorm.** Laekur : **H. Neider.** Talituse juhid : **L. Kaasik, L. Liigand, J. Lockenberg.** Toimetuse liikmed : **M. Park, M. Oja, H. Peets, A. Juks, A. Pikkat.** Väljaandja : **TKG ja KK Õpilaskond.**

**Tartu Kommertsgümnn. ja Kaubanduskooli
XI aastapäeva pidustused.**

Peoõhtu „Vanemuises“

reedel, 4. märtsil 1932. a. kell 7.30 õhtul.

KAVA:

I
Avamarss „Paraadilipp“ Blankenburg
Avamäng oop. „Mustlanna“ W. Balfe
„Päev Alpides“ H. Neche
Kannab ette kooli orkester õp. O. Eomoi'si juhatusel.

II

„Seal laulev kuningatar“

J. Sibelius'e ballaad.

Kooli segakoori ettekandel õp. O. Eomoi'si juhatusel.

III

Valss tantsib I-b kl. õpil. L. Martin
Rütmiline võimlemine naisõpilasil.
Adagio tantsib IV-a kl. õpil. A. Gern.
Õp. L. Kriegeri ja A. Kivi juhatusel.

IV

„Tõde ja õigus“.

A. H. Tammsaare romaani „Tõe ja õiguse I“ järele drama-
tiseerinud K. Kalkun 9. ja 10. pilt: „Indreku lahkumine
Vargamäelt“. Näitejuht: hra E. Türk.

Tegelased:

Andres, Vargamäe peremees	V-b kl. õpil. K. Sogenbits
Mari, tema naine	IV-a kl. õpil. E. Kingsepp
Andres } nende lapsed	V-b kl. õpil. H. Peets.
Indrek }	III-a kl. õpil. F. Kuhlbach.
Liisi }	V-a kl. õpil. L. Praakli.
Pearu	IV-a kl. õpil. K. Lipping.
Hundipaiu Tiit	IV-a kl. õpil. E. Kuus.

TANTS.

Aktus koolis.

Laupäeval, 5. märtsil s. a. kell 11.00 e. l.

Koorilaule segakoori ettekandel — õp. O. Eomoi'si juhatusel. Aktuse-
kõne — õp. H. Jänes. »Ankeedi tulemused« — dir. V. Tubin. »Kirjan-
dite-võistlus« — vil. P. Kanarik. Tervitused. Lõppsõna.

Vilistlaste koosol. ja oleng ühes peotel.

Laupäeval, 5. märtsil kell 6 õhtul kooliruumes.

Hind 25 senti